Bato minene ya Biblia

Pentateuque oyo ezali

Bato minene bazalaki na mabele na mikolo wana; mpe lisusu nsima ya yango, ntango bana mibali ba Nzambe bakotaki epai ya bana basi ba bato, mpe babotaki bana epai ya bango, bango kaka bakomaki bato ba nguya baye bazalaki ba kala, bato ba lokumu. Genese 6:4

Mpe kuna tomonaki binene, bana ba Anake, baye bawutaki na ba banganga-nzambe: mpe tozalaki na miso na biso moko lokola nsoso, mpe bongo tozalaki na miso na bango. Mituya 13:33

Ba-Emime bafandaki kuna na ntango ya kala, bato monene, mpe mingi, mpe milai, lokola Ba-Anaki; Bango mpe batalelamaki lokola bato minene, lokola Baanaki; kasi Bamoabe babengaka bango Emime. Kolimbola Mibeko 2:10-11

Kolimbola Mibeko 2:19-21
Mpe ntango okopusana penepene na bana ba Amona, kotungisa bango te, mpe kokotisa bango te. mpo napesi yango epai ya bana ba Lota mpo ya bozwi. (Yango mpe etalelamaki lokola mokili ya bingambe: banganga-nzambe bazalaki kofanda kuna na ntango ya kala, mpe Baamona babengaka bango Zamezumime: Bato monene, mingi mpe milai, lokola Baanaki, kasi Yehova abebisaki bango liboso na bango, mpe bazwaki esika na bango, mpe bafandaki na esika na bango.

Mpo kaka Oge mokonzi ya Bashane nde atikalaki kati na bato oyo batikali na bibanga minene; tala, esika ya mbeto na ye ezalaki esika ya mbeto ya ebende; ezali na Rabbate ya bana ya Amona te? bolai na yango ezalaki mapeko libwa, mpe bonene na yango mapeko minei, nsima ya lipeko ya moto. Mpe mokili eye, oyo tozwaki na ntango wana, uta na Aroere, oyo ezali pembeni ya ebale Arnone, mpe ndambo ya ngomba ya Gileade, mpe bingumba na yango, napesaki na Barubeni mpe na Bagade. Mpe eteni etikali ya Gileade mpe Bashane mobimba, lokola bokonzi ya Oge, napesaki ndambo ya libota ya Manase; etuka mobimba ya Argobe, elongo na Bashane mobimba, oyo ebengamaki mokili ya bingambe. Kolimbola Mibeko 3:11-13

Lisolo

Mpe libongo ya Oge mokonzi ya Bashane, oyo ezalaki na kati ya bato oyo batikali na banganga-nzambe, oyo bafandaki na Astarot mpe na Edirei, Yosua 12:4

Bokonzi nyonso ya Oge na Bashane, oyo eyangelaki na Ashtarote mpe na Edirei, oyo etikalaki na bato oyo batikali na bibanga minene, mpo Moize abomaki bango mpe abenganaki bango libanda. Yosua 13:12

Mpe ndelo emati na lobwaku ya mwana ya Hinome kino na ngámbo ya sudi ya Yebusi; yango nde Yelusaleme: mpe ndelo emati kino na nsɔngɛ ya ngomba oyo ezali liboso ya lobwaku ya Hinome na wɛsti, oyo ezali na nsuka ya lobwaku ya bibanga minene na nɔrdi: Yosua 15:8

Mpe Yosua ayanolaki bango ete: “Soki ozali bato monene, komata na zamba, mpe kokata mpo na yo moko kuna na mokili ya Baperezi mpe ya bibanga minene, soki ngomba Efraime ezali moke mpo na yo.” Yosua 17:15

Mpe ndelo ekiti o nsuka ya ngomba eye ezali liboso ya lobwaku ya mwana wa Hinome, mpe oyo ezali na lobwaku ya bibanga minene na nord, mpe ekita na lobwaku ya Hinome, na mopanzi ya Yebusi na sudi, mpe ekita na Enrogel, Yosua 18:16

1 Samwele 17
+ 1 Nzokande Bafilistia bayanganisaki mampinga na bango mpo na etumba, + mpe bayanganaki esika moko na Shoko, + oyo ezali ya Yuda, + mpe batɛlɛmaki na kati ya Shoko + mpe Azeka, na Efesedamime.
+ 2 Mpe Saulo ná bato ya Yisraele bayanganaki esika moko, mpe batɛlɛmisaki mabulu pembeni ya lobwaku ya Ela, mpe batyaki etumba mpo na kobundisa Bafilistia.
+ 3 Mpe Bafilistia batɛlɛmaki na ngomba moko na ngámbo moko, mpe Yisraele atɛlɛmaki na ngomba moko na ngámbo mosusu.
+ 4 Mpe mobundi moko abimaki na kaa ya Bafilistia, nkombo na ye Goliate, ya Gate, oyo molai na ye ezalaki mapeko motoba mpe etando moko.
5 Mpe azalaki na kashɛ ya motako na motó na ye, mpe alataki kazaka ya poso; mpe kilo ya kazaka yango ezalaki shekele nkóto mitano ya motako.
+ 6 Mpe azalaki na mafuta ya motako na makolo na ye, mpe eloko ya motako na katikati ya mapeka na ye.
+ 7 Mpe lingenda ya likɔnga na ye ezalaki lokola likonzí ya mosali-biloko; mpe motó ya likɔnga na ye ezalaki na kilo nkama motoba ya ebende: mpe moko oyo amemaki nguba akendaki liboso na ye.
+ 8 Mpe atɛlɛmaki mpe agangaki epai ya mampinga ya Yisraele mpe alobaki na bango ete: “Mpo na nini bobimi mpo na kotya etumba na bino na molɔngɔ?” nazali Mofilistia te, mpe bino basaleli ya Saulo? pona yo moto mpo na yo, mpe tika ye akita epai na ngai.
+ 9 Soko akoki kobunda na ngai mpe koboma ngai, tokozala basaleli na bino.
+ 10 Mpe Mofilistia yango alobaki ete: “Nazali kotyola mampinga ya Yisraele lelo oyo; pesa ngai moto, mpo tóbunda elongo.
11 Ntango Saulo ná Yisraele mobimba bayokaki maloba wana ya Mofilistia, bayokaki nsɔmɔ mpe babangaki mingi.
+ 12 Nzokande Davidi azalaki mwana ya Moefrate + wana ya Beteleme Yuda, + nkombo na ye Yese; mpe abotaki bana mibali mwambe: mpe moto yango akendaki na kati ya bato mpo na kozala mobange na mikolo ya Saulo.
13 Mpe bana misato ya liboso ya Yese bakendaki mpe balandaki Saulo na etumba: mpe bankombo ya bana na ye misato oyo bakendaki na etumba ezalaki Eliaba mwana ya liboso, mpe na nsima na ye Abinadabe, mpe Shama ya misato.
14 Mpe Davidi azalaki mwana ya nsuka, mpe bankulutu misato balandaki Saulo.
+ 15 Nzokande Davidi akendaki mpe azongaki epai ya Saulo mpo na koleisa bampate ya tata na ye na Beteleme.
+ 16 Mpe Mofilistia yango apusanaki pene na ntɔngɔ mpe na mpokwa, mpe amipesaki mikolo ntuku minei.
+ 17 Mpe Yese alobaki na Davidi mwana na ye: “Zwá bandeko na yo efa moko ya mbuma oyo ekauki mpe mampa zomi oyo, mpe kima mbangu na kaa epai ya bandeko na yo;
18 Mpe mema ba fêtes zomi oyo epai ya kapiteni ya nkóto ya bango, mpe tala lolenge bandeko ba yo bazali, mpe bozwa elaka ya bango.
+ 19 Nzokande Saulo ná bango ná bato nyonso ya Yisraele bazalaki na lobwaku ya Ela, bazalaki kobunda na Bafilistia.
+ 20 Mpe Davidi atɛlɛmaki na ntɔngɔntɔngɔ, mpe atikaki bampate yango epai ya mobateli moko, mpe azwaki mpe akendaki, ndenge Yese apesaki ye mitindo; mpe ayaki o libulu, lokola mampinga mazalaki kokende na etumba, mpe agangaki mpo ya etumba.
+ 21 Mpo Yisraele ná Bafilistia batyaki etumba na molɔngɔ, mampinga mpe mampinga.
+ 22 Mpe Davidi atikaki likalo na ye na lobɔkɔ ya mobateli ya likalo, mpe akimaki mbangu na limpinga, mpe ayaki mpe apesaki bandeko na ye mbote.
+ 23 Mpe ntango azalaki kosolola na bango, talá, Mofilistia + ya Gate, nkombo na ye Goliate, abimaki na kati ya mampinga ya Bafilistia, + mpe alobaki maloba yango.

+ 24 Mpe mibali nyonso ya Yisraele, ntango bamonaki moto yango, bakimaki liboso na ye, mpe babangaki mingi.
+ 25 Mpe mibali ya Yisraele balobaki ete: “Bomoni moto oyo amati? ya solo, amati mpo na koboya Yisalaele: mpe ekosalema ete moto oyo akoboma ye, mokonzi akokómisa ye bozwi mingi, mpe akopesa ye mwana na ye ya mwasi, mpe akopesa ndako ya tata na ye bonsomi na Yisraele.
+ 26 Mpe Davidi alobaki na bato oyo batɛlɛmaki pembeni na ye ete: “Nini akosalema na moto oyo abomi Mofilistia oyo mpe akolongola nsɔni na Yisraele?” + mpo nani azali Mofilistia oyo akatamaki ngenga te, mpo akweisa mampinga ya Nzambe na bomoi?
27 Mpe bato bazongiselaki ye boye: "Ekosalema bongo na moto oyo akoboma ye."
28 Mpe Eliaba ndeko na ye ya liboso ayokaki ntango azalaki koloba na bato; mpe nkanda ya Eliaba epeli Davidi, mpe alobaki ete: “Okitaki awa mpo na nini?” mpe nani otiki bampate wana moke na esobe? Nayebi lolendo na yo, mpe bozoba bwa motema na yo; mpo ete okiti ete okoka komona etumba.
+ 29 Mpe Davidi alobaki ete: “Nasali nini sikoyo?” Ezali na ntina te?
+ 30 Mpe abalukaki epai na ye epai ya moto mosusu, mpe alobaki bongo.
31 Mpe ntango bayokaki maloba oyo Davidi alobaki, bazongelaki yango liboso ya Saulo.
+ 32 Mpe Davidi alobaki na Saulo ete: “Motema ya moto moko te elɛmba mpo na ye; mosali na yo akokende kobunda na Mofilistia oyo.
+ 33 Bongo Saulo alobaki na Davidi ete: “Ozali na likoki te ya kokende kobunda na Mofilistia oyo mpo na kobunda na ye.
+ 34 Mpe Davidi alobaki na Saulo ete: “Mosaleli na yo abatelaki bampate ya tata na ye, mpe nkosi moko mpe urse moko bayaki mpe azwaki mwana-mpate moko na kati ya etonga.
+ 35 Mpe nabimaki nsima na ye, mpe nabɛtaki ye mpe nabikisaki yango na monɔkɔ na ye, + mpe ntango atɛlɛmaki mpo na kotɛmɛla ngai, nasimbaki ye na mandefu na ye, mpe nabɛtaki ye mpe nabomaki ye.
+ 36 Mosaleli na yo abomaki nkosi ná urse, + mpe Mofilistia oyo akatamaki ngenga te akozala lokola moko na bango, mpamba te aboyi mampinga ya Nzambe ya bomoi.
+ 37 Davidi alobaki lisusu ete: “Yehova oyo abikisaki ngai na lipeka ya nkosi mpe na lipeka ya urse, akobikisa ngai na lobɔkɔ ya Mofilistia oyo.” Mpe Saulo alobaki na Davidi ete: “Kende, mpe Yehova azala elongo na yo.”
+ 38 Mpe Saulo apesaki Davidi bibundeli na ye, mpe atyaki kashɛ ya motako na motó na ye; lisusu apesaki ye bibundeli na kazaka ya posita.
+ 39 Mpe Davidi akangaki mopanga na ye na bibundeli na ye, mpe amekaki kokende; mpo ete amonisaki yango te. Mpe Davidi alobaki na Saulo ete: “Nakoki kokende elongo na bato oyo te; mpo namekaki bango te. Mpe Davidi alongolaki bango.
40 Mpe akamataki lingenda na ye na loboko na ye, mpe aponaki ye mabanga mitano ya petepete uta na ebale, mpe atyaki yango na saki ya mobateli ya mpate oyo azalaki na yango, kutu na kati ya nkasa; mpe mbeli na ye ezalaki na lobɔkɔ na ye: mpe apusanaki pene na Mofilistia.
41 Mpe Mofilistia ayaki mpe apusanaki penepene na Davidi; mpe moto oyo amemaki nguba akendaki liboso na ye.
+ 42 Mpe ntango Mofilistia yango atalaki zingazinga mpe amonaki Davidi, + atyoli ye, + mpo azalaki kaka elenge, motane-motane mpe elongi kitoko.
+ 43 Mpe Mofilistia alobi na Davidi ete: “Nazali mbwa, oyo ozali koya epai na ngai na banzete?” Mpe Mofilistia alakelaki Davidi mabe na banzambe na ye.
+ 44 Mpe Mofilistia alobaki na Davidi ete: “Yaká epai na ngai, mpe nakopesa mosuni na yo epai ya bandɛkɛ ya likoló mpe na banyama ya zamba.”
+ 45 Bongo Davidi alobaki na Mofilistia ete: “Ozali koya epai na ngai na mopanga, na likɔnga mpe na nguba.
+ 46 Lelo oyo Yehova akopesa yo na lobɔkɔ na ngai; mpe nakobeta yo, mpe nakolongola motó ya yo epai na yo; mpe nakopesa bibembe ya mampinga ya Bafilistia lelo na bandeke ya likoló, mpe na banyama ya zamba ya mabele; mpo ete mokili mobimba eyeba ete Nzambe azali na Yisraele.
+ 47 Mpe liyangani nyonso oyo ekoyeba ete Yehova abikisaka na mopanga mpe na likɔnga te, mpo etumba ezali ya Yehova, mpe akopesa bino na mabɔkɔ na biso.
+ 48 Mpe esalemaki boye: ntango Mofilistia yango atɛlɛmaki mpe apusanaki pene ya kokutana na Davidi, Davidi akimaki mbangu epai ya basoda mpo na kokutana na Mofilistia.
+ 49 Mpe Davidi atyaki lobɔkɔ na ye na saki na ye, mpe azwaki libanga moko, mpe abɛtaki Mofilistia na elongi na ye, mpe libanga yango ezindaki na elongi na ye; mpe akweyaki likolo lya elongi ya ye o mabele.

+ 50 Bongo Davidi alongaki Mofilistia yango na mbeli mpe na libanga, mpe abɛtaki Mofilistia yango mpe abomaki ye; kasi mopanga ezalaki te na loboko ya Davidi.
+ 51 Yango wana Davidi akimaki mbangu, mpe atɛlɛmaki likoló ya Mofilistia, mpe azwaki mopanga na ye, mpe abimisaki yango na ekɔti na yango, mpe abomaki ye, mpe akataki motó na ye na yango. Mpe ntango Bafilistia bamonaki ete mobundi na bango akufi, bakimaki.
+ 52 Mpe bato ya Yisraele mpe ya Yuda batɛlɛmaki mpe bagangaki mpe balandaki Bafilistia tii okokóma na lobwaku mpe na baporte ya Ekolone. Mpe bazoka ya Bafilistia bakweaki na nzela ya Shaaraime, kutu na Gate mpe na Ekolone.
+ 53 Mpe bana ya Yisraele bazongaki nsima ya kolanda Bafilistia, mpe bapunzaki bahema na bango.
+ 54 Mpe Davidi akamataki motó ya Mofilistia mpe amemaki yango na Yerusaleme; kasi atyaki bibundeli na ye na hema na ye.
+ 55 Mpe ntango Saulo amonaki Davidi azali kobima mpo na kobundisa Mofilistia, alobi na Abinere, mokonzi ya mampinga ete: “Abinere, elenge oyo azali mwana ya nani?” Mpe Abinere alobaki ete: “Ee mokonzi, lokola molimo na yo ezali na bomoi, nakoki koyebisa yango te.”
+ 56 Mpe mokonzi alobaki ete: “Tuna mwana ya nani mobɛ́lɛ yango.”
57 Mpe ntango Davidi azongaki nsima ya koboma Mofilistia, Abinere akangaki ye, mpe amemaki ye liboso ya Saulo na motó ya Mofilistia na lobɔkɔ na ye.
58 Bongo Saulo alobi na ye: "Yo elenge mobali, ozali mwana ya nani?" Mpe Davidi ayanolaki ete: “Nazali mwana ya mosaleli na yo Yese Mobeteleme.”

Mpe Yishibibenobe, oyo azalaki na bana ya engambe, oyo kilo ya likɔnga na ye ezalaki na kilo nkama misato ya motako, akangamaki na mopanga ya sika, akanisaki ete abomaki Davidi. Kasi Abisai mwana ya Zeruya asalisaki ye, mpe abɛtaki Mofilistia mpe abomaki ye. Bongo bato ya Davidi balapaki ndai epai na ye: “Okobima lisusu elongo na biso na etumba te, ete obomisa pole ya Yisraele te.” Mpe esalemaki ete nsima na yango, etumba ebandaki lisusu na Bafilistia na Gobe, mpe Sibekai Mohushate abomaki Safe, oyo azalaki na bana ya engambe. Mpe etumba ebandaki lisusu na Gobe na Bafilistia, epai Elhanane mwana ya Yaareoregime, Mobeteleme, abomaki ndeko ya Goliate Mogite, lingenda ya likɔnga na ye ezalaki lokola likonzí ya mosali-biloko. Mpe ezalaki naino na etumba na Gate, epai wapi azalaki na moto moko ya molai monene, oyo azalaki na misapi motoba na loboko nyonso, mpe na makolo motoba na misapi ya makolo motoba, na motango ntuku mibale na minei; mpe abotamaki lisusu epai ya engambe. Mpe ntango aboyaki Yisraele, Yonatane mwana ya Shimea, ndeko ya Davidi abomaki ye. Bango minei babotamaki na engambe na Gate, mpe bakweaki na loboko ya Davidi mpe na loboko ya basaleli na ye. 2 Samwele 21:16-22

Mpe esalemaki ete nsima na yango, etumba ebimaki na Gezere na Bafilistia; na ntango wana Sibekai Mohusate abomaki Sipai, oyo azalaki na bana ya engambe. Mpe etumba ebandaki lisusu na Bafilistia; mpe Elhanane mwana ya Yaire abomaki Lahmi ndeko ya Goliate Mogite, oyo lingenda na ye ya likɔnga ezalaki lokola likonzí ya mosali-biloko. Mpe lisusu etumba esalemaki na Gate, epai wapi azalaki moto moko ya molai monene, oyo misapi mpe misapi ya makolo na ye ezalaki ntuku mibale na minei, motoba na loboko moko na moko, mpe motoba na makolo moko na moko: mpe ye azalaki mpe mwana ya engambe. Kasi ntango aboyaki Yisraele, Yonatane mwana ya Shimea ndeko ya Davidi abomaki ye. Bango babotamaki na engambe na Gate; mpe bakweyaki na lobɔkɔ ya Davidi mpe na lobɔkɔ ya basaleli na ye. 1 Ntango 20:4-8

Abukaka ngai na kobukana likolo ya kobukana, azali kopota mbangu likolo na ngai lokola engambe. Yobo 16:14 , NW

Apokrifa, oyo ezali

Mpo ete moto ya nguya akweyaki na bilenge mibali te, bana ba Titani babɛtaki ye te, mpe bingambe milai batyaki ye te. Yuditi 16:7

Mpo na ntango ya kala, ntango bato minene ya lolendo bakufaki, elikya ya mokili oyo etambwisami na loboko na yo ekimaki na mbɛki moko ya bolɛmbu, mpe etikalaki mpo na bileko nyonso momboto ya nkola. Mayele ya Salomo 14:6

Akitisaki kimia te epai ya ba gigantes ya kala, oyo bakweyaki mosika na makasi ya bozoba na bango. Mosakoli 16:7

Lokola mafuta malongolami na likabo ya kimya, ndenge moko mpe Davidi aponama kati na bana ya Yisraele. Azalaki kosakana na bankɔsi lokola na bana mike, mpe na ba ours lokola na bana ya mpate. Abomaki ye engambe te, ntango azalaki naino kasi elenge? mpe alongolaki nsɔni te epai ya bato, ntango atombolaki lobɔkɔ na ye na libanga na libenga, mpe abɛtaki na nse lolendo ya Goliate? Mpo abengaki Nkolo oyo aleki likolo; mpe apesaki ye bokasi o loboko la ye ya mobali mpo ya koboma mobundi wa nguya wana, mpe kotelemisa liseke lya bato ba ye. Mosakoli 47:2-5

Ezalaki na ba gigantes oyo bayebani mingi banda ebandeli, oyo bazalaki na molai monene mpenza, mpe bayebi mingi na bitumba. Baoyo Nkolo aponaki te, mpe apesaki nzela ya boyebi te epai ya bango: Kasi babebisamaki, mpo bazalaki na mayele te, mpe bakufaki na bozoba bwa bangomei. Baruke 3:26-28 , NW

Na nsima, mwana na ye Yudasi, oyo babengi Makabe, atɛlɛmaki na esika na ye. Mpe bandeko ba ye banso basungaki ye, mpe bongo bato banso basimbaki elongo na tata wa ye, mpe babundaki na esengo etumba ya Yisalaele. Bongo azwaki bato ba ye lokumu monene, mpe alataki elamba ya ntolo lokola engambe, mpe akangaki nsinga na ye ya etumba zingazinga na ye, mpe asalaki bitumba, kobatelaka limpinga na mopanga na ye. Na misala na ye azalaki lokola nkosi, mpe lokola mwana ya nkosi oyo ezali koganga mpo na koluka nyama na ye. Mpo alandaki bato mabe, mpe alukaki bango, mpe atumbaki baye bazalaki kotungisa bato ba ye. Yango wana moto mabe akitanaki na bobangi na ye, mpe basali banso ya mabe batungisamaki, mpo lobiko elongaki na loboko na ye. Apesaki mpe bakonzi mingi mawa, mpe asepelisaki Yakobo na misala na ye, mpe bokundoli na ye epambolami mpo na libela. Lisusu alekaki na bingumba ya Yuda, abebisaki bato bazangi Nzambe na kati na yango, mpe alongolaki nkanda na Yisraele: Boye ayebanaki kino na nsuka ya mabele, mpe ayambaki epai na ye baoyo balingaki kokufa. 1 Bamakabe 3:1-9

Enoka

Mpe basusu banso elongo elongo na bango bakamataki epai ya bangomei basi, mpe moko na moko aponaki mpo ya yemei moko, mpe babandaki kokota epai ya bango mpe komipekisa elongo na bango, mpe bateyaki bango makomi mpe maseki, mpe bokati misisa, mpe bamesanaki na milona. Mpe bazwaki zemi, mpe babotaki ba gigantes minene, oyo bolai na bango ezalaki nkóto misato ya ells (Ell ezali unité ya mesure ya nord-ouest ya Europe, oyo na ebandeli esosolamaki lokola mapeko, bolai ya liboso ya loboko mpe loboko oyo etandami esangani. Ba mesures mosusu ya ell ekokani na 27-45 pouces): Oyo alyaki ba acquisitions nionso ya mibali. Mpe ntango bato bakokaki lisusu kosunga bango te, Ba géants babalukaki kotelemela bango mpe baliaki bato. Mpe babandaki kosala masumu epai ya bandɛkɛ, mpe banyama, mpe banyama oyo ebendanaka na mabelé, mpe mbisi, mpe kolyana mosuni mpe komɛla makila. Na nsima, mabele efundaki bato oyo babukaka mibeko. Enoka 7:1-6

Mpe basi baboti binene, mpe na yango mabele mobimba etondi na makila mpe na bozangi boyengebene. Enoka 9:9

Mpe ayanolaki mpe alobaki epai ya ngai, mpe nayokaki mongongo mwa Ye: Kobanga te, Enoka, yo moto moyengebene mpe mokomi wa boyengebene: bopusana awa mpe yoka mongongo mwa ngai. Mpe kende, loba na Bakengeli ba lola, baye batindi yo mpo na kobondela mpo ya bango: Osengeli kobondela mpo ya bato, kasi bato te mpo na bino: Mpo na nini botiki lola ya likolo, ya bule, mpe ya seko, mpe bolalaki elongo na basi, mpe bomibebisi elongo na bana basi ya bato mpe bomimeli basi, mpe bosali lokola bana ba mabele, mpe bobotaki bizala lokola bana na bino? Mpe ata bozalaki basantu, ba molimo, na bomoi ya seko, bomibebisaki na makila ya basi, mpe bobotaki bana na makila ya mosuni, mpe, lokola bana ya bato, bozalaki na mposa makasi ya mosuni mpe makila lokola baoyo mpe basalaka baye bakufaka mpe bakufi. Yango wana napesi bango basi mpe ete bakoka kobota bango zemi, mpe kobota bana na bango, ete boye eloko moko te ezanga bango na mabele. Kasi bozalaki liboso bato ya molimo, bazalaki na bomoi ya seko, mpe bozalaki kokufa te mpo na mabota nyonso ya mokili. Mpe yango wana naponi basi te mpo ya bino; mpamba te mpo na bato ya elimo ya likoló, efandelo na bango ezali na likoló. Mpe sikawa, binene, baye babimisami uta na milimo mpe

mosuni, bakobengama milimo mabe likolo lya mabele, mpe o mabele ekozala bofandi bwa bango. Bilimu mabe ebimi na nzoto na bango; mpo ete babotami uta na bato, mpe uta na Bakengeli basantu ezali ebandeli mpe ebandeli na bango ya liboso; bakozala milimo mabe o mabele, mpe bilimu mabe bakobengama. Mpo na milimo ya lola, na lola ekozala esika ya kofanda na bango, kasi lokola mpo na milimo ya mabele oyo ebotamaki likolo ya mabele, na mabele ekozala esika ya kofanda na bango. Mpe milimo mya binene mitungisaka, minyokolaka, mibebisaka, mibundisaka, mizali kosala etumba, mpe misalaka bobebisi o mabele, mpe mizali kosala mpasi: bazali kolia bilei te, kasi atako bongo bazali na nzala mpe mposa ya mai, mpe bazali kosala masumu. Mpe milimo yango ekotelema na bana ya bato mpe na basi, mpo ete bauti na bango. Enoka 15:1-11 , NW

Uta mikolo mi bobomi mpe bobebisami mpe liwa lya ba banganga-nzambe, baye uta na milimo ya mosuni mwa bango, milimo, lokola esili kobima, ekobebisa kozanga kozwa bosambisi. Boye bakobebisa kina mokolo mwa bosukisi, bosambisi bonene boye eleko ekosila, likolo lya Bakengeli mpe bato bazangi Nzambe, iyo, ekosikisama mobimba. Enoka 16:1

Mpe ngai, Enoka, nayanolaki mpe nalobaki epai ya ye: Nkolo akosala likambo moko ya sika o mabele, mpe eye nasili komona na emonaneli yoko, mpe nakoyebisa yo ete o nkola ya tata wa ngai Yelede bamoko ya banzelu ya lola babukaki liloba lya Nkolo. Mpe tala basali masumu mpe babuki mobeko, mpe basangisi bangomei elongo na basi mpe basali masumu elongo na bango, mpe babalaki bamoko kati na bango, mpe baboti bana na bango. Mpe bakobota na mabele binene engebene na molimo te, kasi engebene na mosuni, mpe ekozala na etumbu monene na mabele, mpe mabele ekopetolama uta na bosoto nyonso. Iyo, ekoya bobebisami bonene likolo lya mabele mobimba, mpe ekozala mpela mpe bobebisami bonene mpo ya mobu moko. Enoka 106:13-16 , NW

Ba Jubiles

Mpe esalemaki ete ntango bana ba bato babandaki kokola o etando ya mabele mpe bana basi babotamaki epai ya bango, ete banzelu ba Nzambe bamonoki bango na mobu moko moko ya jubile eye, ete bazalaki kitoko mpo na kotala; mpe bamikamataki basi ya bango banso bapono, mpe babotaki epai ya bango bana babali mpe bazalaki banene. Yubile 5:1

Mpo na makambo misato oyo, mpela eyaki na mabele, elingi koloba, na ntina ya pite oyo Bakɛngɛli oyo batɛmɛlaki mobeko ya makuli na bango basalaki pite nsima ya bana basi ya bato, mpe bamikamataki basi na nyonso oyo baponaki: mpe basalaki ebandeli ya mbindo. Mpe babotaki bana ba Naphidime, mpe bango banso bakeseni, mpe baliaki bango na bango: mpe Ba-Gigante babomaki Naphili, mpe ba Naphile babomaki Eljo, mpe bato ba Eljo, mpe moto na moto. Mpe moto na moto amitekaki mpo na kosala mabe mpe kosopa makila mingi, mpe mabele etondaki na mabe. Yubile 7:21-23

Mpe ayebisaki bango bosambisi bwa ba banganga-nzambe, mpe bosambisi bwa Basodome, boniboni basambisamaki mpo ya mabe ma bango, mpe bakufaki mpo ya pite na bango, mpe mbindo, mpe kobeba moko na mosusu na nzela ya pite. Yubile 20:5

Kasi liboso ete bazalaki kobenga mokili ya Gileade mokili ya Barefaime; mpo ezalaki mboka ya Barefaime, mpe Barefaime babotamaki kuna, bingambe oyo bolai na bango ezalaki zomi, libwa, mwambe, kino na mapeko nsambo. Yubile 29:9

Mikanda ya Edene oyo babosani

Mibali bamemaki ngai na lola ya mitano mpe batiaki ngai, mpe kuna namonaki basoda mingi mpe ebele, babengami Grigori, ya lolenge ya bomoto, mpe bonene na bango ezalaki monene koleka oyo ya bingembe minene mpe bilongi na bango ekauki, mpe kimia ya minoko na bango ekauki, mpe ezalaki na mosala moko te na lola ya mitano, mpe nalobaki na mibali oyo bazalaki elongo na ngai: Mpo na nini oyo bakauki mpenza mpe ya bango bilongi bizali na mawa, mpe minoko na bango ezali nyɛɛ, mpe mpo na nini mosala ezali te na lola

oyo? Mpe balobaki epai ya ngai: Oyo ezali ba Grigori, oyo elongo na mokonzi wa bango Satanail baboyaki Nkolo wa pole, mpe nsima na bango bazali baye basimbami na molili monene na lola ya mibale, mpe misato kati na bango bakitaki na mabele uta na kiti ya bokonzi ya Nkolo, na esika Ermon, mpe babukaki bilaka na bango na lipeka ya ngomba Ermon mpe bamonoki bana basi ba bato boniboni bazali malamu, mpe bamizwaki basi, mpe babebisi mabele na misala mya bango, baye o ntango inso ya mibu na bango basalaki bozangi mibeko mpe bosangisi, mpe binene babotami mpe bato minene ya kokamwa mpe bonguna monene. Mpe yango wana Nzambe asambisaki bango na bosambisi bonene, mpe baleli mpo ya bandeko ba bango mpe bakozwa etumbu o mokolo monene mwa Nkolo. Sekele ya Enoka 18:1-4

Na yango, bokima pite, bana na ngai, mpe bópesa mitindo na basi na bino mpe bana na bino ya basi ete bakembisa mitó mpe bilongi na bango te mpo na kokosa makanisi: mpo ete mwasi nyonso oyo asalelaka mayele mabe wana azali kosukola, abombami mpo na etumbu ya seko. Mpo boye babendaki Bakɛngɛli oyo bazalaki liboso ya mpela; mpo lokola baye bamonoki bango ntango inso, bazalaki na mposa ya bango, mpe bazwaki zemi ya mosala o makanisi ma bango; mpo bamibongwanaki na lolenge ya bato, mpe babimelaki bango ntango bazalaki elongo na mibali ba bango. Mpe basi oyo bazalaki na mposa makasi na makanisi na bango na lolenge na bango, babotaki bibanga-nzambe, mpo ete Bakɛngɛli bamonanaki epai na bango lokola bakokóma tii na likoló. Yango wana, bókeba na pite; mpe soki olingi kozala pɛto na makanisi, kebá mayoki na yo na mwasi nyonso. Kondimana ya Rubene 2:17-20

Akore, mokonzi, moto ya molai enene, nakutaki, azali kobwaka makula liboso mpe nsima ntango afandaki na mpunda, mpe nakamataki libanga moko ya kilo ntuku motoba, mpe nabwakaki yango mpe nabɛtaki mpunda na ye, mpe nabomaki yango. Mpe Yakobo tata na ngai abomaki Beelesate, mokonzi ya bakonzi nyonso, engambe na makasi, na bolai ya mapeko zomi na mibale. Kondimana ya Yuda 1:18,22